

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Валентин Василев Радев, д-р - Национален диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт „проф. д-р Г. Павлов“

относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по „Паразитология и инвазионни болести на животните и човка“, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, обявен в ДВ ,бр. 32 от 22 април 2016 г. за нуждите на Ветеринарномедицински факултет на Тракийски университет, гр. Стара Загора

В обявения конкурс участва един кандидат - д-р Звезделина Тодорова Киркова - главен асистент в секция "Паразитология на катедра „Ветеринарна микробиология, заразни и паразитни болести“ към ВМФ при Тракийски Университет, гр. Стара Загора. За 17 години тя е заемала длъжностите асистент, старши и главен асистент. Кандидата е подписал декларация за достоверност на данните, представени от него за участие в конкурса.

Предоставената информация показва, че на кандидата е осигурена необходимата учебна заетост за заемане на академична длъжност доцент във ВМФ. Д-р Киркова е съавтор на Ръководство за упражнения по ветеринарна паразитология, издадено през 2009 година (№ 29 от списъка с представените публикации). Била е съизпълнител в разработването на 3 изследователски проекта от 2001, 2002 и 2004 година. Тя е била ръководител на изследователски проект от НП на ВМФ № 22 от 2006 година .

За заемане на академичната длъжност доцент, д-р Киркова е представила списък с 29 научни труда, от които един е дисертация за придобиване на ОНС доктор (1), автореферат на дисертацията (1а) и три публикации свързани с нея (2, 3 и 4), които сега не подлежат на оценяване. От останалите 25 броя публикации с представени резюмета (приложение № 8), които са по обявения конкурс, една е учебно помагало. Шест от научните публикации са отпечатани в специализирани международни списания с импакт фактор, те са с номера от 5 до 10 в представения списък с публикации. Десет от статиите са отпечатани в реферирани научни списания без импакт фактор и са посочени с номера от 11 до 20 в списъка. Четири от научните изследвания са поместени в пълен текст в Сборници от научни конференции в България, те са с номера от 21 до 24 и четири в Сборници от научни конференции в чужбина, които имат номера от 25 до 28 в същия списък. Една от статиите (7) представя данни за клиничен случай. Публикациите на д-р Киркова са в съавторство общо с 37 учени в областта на проведените изследвания.

Д-р Киркова е водещ автор в 6 от представените за участие в конкурса публикации, а в останалите е следващ автор. Три от представените научни разработки са цитирани общо 20 пъти, като 19 от установените цитати са в международни списания с импакт фактор и 1 в списание без импакт фактор.

Общият импакт фактор от публикациите на д-р Киркова е 8,273, а от цитирания - 60.

Представените от кандидата за заемане на академичната длъжност доцент материали показват, че той е работил по актуални проблеми в областта на паразитологията. Част от публикуваните данни включват проучвания върху паразити, причинители на зоонози. Сред тях са изследванията върху генетичната вариабилност на *Echinococcus granulosus*, като резултат от тях в Югоизточна Европа са били установени три основни генотипа на вида, а също така и 21 хаплотипа. В пробите от България са доказани 16 хаплотипа, а в тези от Централна Южна Европа са установени четири генотипа и 10 хаплотипа. Някои от хаплотиповете не са били установявани за материали на вида от тези райони в Европа, поради което получените резултати имат оригинален принос (6).

Наличие на трихинелоза е доказана при голям брой диви животни, като най-висок е бил екстензитетът на инвазия при белки, следван от този при лисици, язовци, чакали, диви котки и вълци (11).

Проведени са системни изследвания върху разпространението на диروفилариозата при домашни и диви представители на сем. Canidae (12, 21 и 25) и са проучени някои аспекти от патогенезата на заболяването (9), което също е оригинален принос.

Получени са резултати, касаещи разпространението на някои паразитози при диви и домашни животни, като трихурозата е била една от най-често срещаните хелминтози при изследваните представители на сем. Canidae на възраст над 6-месеца. Установена е инвазия с *Trichuris vulpis* при чакали и лисици, като е анализирано значението на тези видове животни в епизоотологията/епидемиологията на заболяването (14).

Част от научните разработки включват резултати от изследвания за хелминти при еднокопитни, едри и дребни преживни животни. При магарета са установени стомашно-чревни стронгилиди, като е констатирано, че еднократното третиране с Ivermectin дава добър резултат (5). Констатирани са били смъртни случаи при кози от област Русе в резултат от масивна инвазия с *Pentastomum denticulatum* (7), но е нужно е да се прецизира вида на причинителя. При теренни изследвания е установено, че голяма част от стадата овце и кози в областите Стара Загора, Пловдив и Сливен са инвазирани със стомашно-чревни стронгилиди, които са били определени като представители на 6 валидни рода от надсем. Strongylidae (18).

При проведените изследвания върху причинителите на гиардиозата при кучета са регистрирани специфичните за тях С и D генотипове на *Giardia duodenalis*, но не са били констатирани зоонозните генотипове - резултати с оригинален принос (10). Установени са рискови групи за инвазия с *Lambliia intestinalis* (15). За първи път у нас е направен анализ на данни, които са показали връзка между инвазиите с *Giardia duodenalis* при хора и техния

постоянен контакт с животни, включително и с домашни любимци (23). Потвърдено е, че при младите животни гиардиазата е важен фактор в етиологията на диаричния синдром (публикация № 24). При млади кучета е установена смесена инвазия с *Giardia spp.* и *Toxocara canis*, а при възрастните кучета - с представители на сем. *Ancylostomatidae* и вида *Trichuris vulpis* (28).

Успешно е приложен специфичен real-time PCR за доказване на инвазия с *Leishmania infantum* при кучета, като е било доказано, че самостоятелно приложени серологичните изследвания не са подходящи за достоверна диагностика на лайшманиозата при тях (26).

Д-р Киркова е участвала в изследвания, които са дали основание да се направи извод за връзката между хранителния спектър и паразитологичния статус на диви месоядни животни от района на Средна гора (16).

Проведени са изследвания върху наличието на ектопаразити при кучета, и са определени 7 вида от тях (27).

Установена е висока ефективност при котки, инвазирани с хелминти, след прилагане на spot-on, с fipronil, (S)-methoprene, eprinomectin и praziquantel (8). Доказана е резистентност на стомашно-чревни стронгилиди при овце към левамизол (19). Установена е била висока ефективност след прилагането на бензимидазол при инвазирани със стомашно-чревни нематоди овце (17), а по-късно висока резистентност към него при опаразитяване със същата група хелминти при този вид животни (20).

Не са изтъкнати приносите от публикация с номер 22, в която има данни за установяване на единична и смесена инвазия с 4 вида малофаги при гълъби.

Д-р Киркова е приложила копие от свидетелство за професионална квалификация по английски език, удостоверение за придобит педагогически минимум, сертификати за обучение и за изнесени доклади.

Заклучение

Представените за участие в конкурса документи и научни разработки съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Вътрешния правилник за развитие на академичния състав в Тракийски Университет. В голямата си част представените от кандидата материали за участие в обявения конкурс надвишават изискванията на критериите за академичната длъжност по конкурса. Въз основа на това предлагам д-р Звезделина Тодорова Киркова да заеме академичната длъжност „доцент“ във ВМФ при Тракийски Университет, гр. Стара Загора.

Проф. д-р В. Радев, двм